

21.11.2022

Шести национален иновационен форум „Наука, технологично развитие и иновации: политики за растеж и развитие през следващото десетилетие“

Издаване на г-н Мартин Димитров, Председател, Комисия по икономическа политика, енергетика и туризъм, Народно събрание

Добър ден на всички! Честит празник!

Честито на всички фирми, които днес бяха наградени със снимка на премиера! Догодина за по-добрите – снимка на цялото правителство! Това е сериозен стимул да се работи все по-добре.

Казвам го с известна шега, но всъщност този форум е нещо много важно и участието на хора от правителството е важен знак.

Докладът, който беше изнесен от организаторите, показва посоката, в която трябва да се работи. Знаете ли, от много години си задавам един основен въпрос и той е следният: не можем да отделим институции, конкурентоспособност и икономически растеж. „Къде е яйцето и кокошката“ никой не може да каже и ако сега започнем да спорим, ще отнеме една година. Тоест дали първо идват иновациите, после растежът и след това конкурентоспособността или обратното – не е ясно. Работейки за иновации, ние работим за всички тези неща заедно.

Един от най-важните въпроси са: Как създаваме добра среда в България?, Как става това? Единият възможен подход е да считаме, че тези, които пишат законите – и от парламента, и от правителството, са най-умните хора на света, те не се консултират с никого и постигаме резултати. Този подход доста години в България се видя, че не работи. По тази причина в миналото в Народно събрание направихме нещо важно, за което съм сигурен, че повечето от вас не знаят, но според мен е правилният път – задължителна оценка на въздействието. Тоест когато има един закон, да не разчитаме само на умните хора, които са го писали, не говоря само за правителството, говоря и за парламента, тъй като всеки депутат знае може да внесе законопроекти, а тези закони да бъдат преди това консултирани за това как се отразяват на бизнеса. Да е ясно предварително. Важно е от самото начало да имаме обратна връзка.

В Икономическата комисия постоянно каним представители на бизнес организации да си кажат мнението. Случва се те да говорят часове преди да дадем думата на депутатите. Това е за мен бъдещето. Вярвам и чувам, че подобна политика се прави и от ресорни министерства. Това е начинът да взимаме добри решения. Това беше направено във Великобритания, в Холандия, в Съединените щати и донесе изключителни резултати. Защото правенето на добри закони е колективно усилие, най-вече трябва да питаш тези, за които пишеш закона. Тоест не може да пишеш, да речем, нов Закон за данък върху добавената стойност и да не питаш тези фирми, които са най-засегнати, как това им се отразява и какви последствия има за икономиката. Това е нещо, което трябва да продължим да правим, защото според мен това е правилният път. В крайна сметка най-важното, което държавата трябва да постигне за да има иновации в България, е добрата среда.

От личния ми опит се убедих, че постигането на добра среда е една постоянна битка, защото за статуквото винаги има силно организирана група, която да го брани. Давам ви пример. В миналия парламент започнахме една инициатива за намаляване на капитала при създаване на ООД.. Показах, че в сто страни това са го направили. В миналия парламент с хиляда битки тази идея беше възприета частично. В новия парламент наистина с подкрепата на Дянков тази идея беше реализирана веднага в цялост. Нещо елементарно ви давам като пример, нещо елементарно с големи последствия. Защо? Защото в крайна сметка иновацията е идея. Никой не може да каже предварително къде ще се случат иновациите, затова трябва да има добра среда тези хора, които имат идеи, да ги реализират. И нашата идея беше такава: минимален разход за влизане, за създаване на фирма. Хората с добри идеи могат да са студенти, могат да са млади, могат да нямат пари и въпреки това да им се предостави възможността да опитат. Това е изключително важно за България.

Говорейки за лесното създаване на ООД, електронното правителство е следващият много важен въпрос. И в България електронно правителство често съм чувал, особено през минали години, как това е купуване на компютри и раздаване на компютри. Като питам какво е електронното правителство, казват: „О, купихме 300 компютри и ги раздадохме“. Брояхме компютрите, вместо да броем услугите и тяхната достъпност. Ето това е другият голям проблем. Това е електронното правителство – да могат бизнесът и гражданите да получават услуги дистанционно, без да се налага да ходят до администрацията или максимално да бъдат опростени тези услуги като часове, като контакт, като време, като всичко. Това е другият страшно важен въпрос. И това става, разбира се, с купуване на компютри, но не само.

Като говорим за намаляване на бюрокрацията, трябва в цялата държава да направим едно нещо, което направи Холандия и което е много смислено – да измерим времето за получаване на лицензии, на други разрешителни, получаването на стандартни услуги и да го сравним със средното за Европейския съюз.

Нека да видим най-добрите практики в Европейския съюз и да видим как тези срокове за получаването на услуги да бъдат съкратени и направени работещи в България. Защото при мен идват масово хора и ми казват, че за да получат разрешително, лиценз, им отнема страшно много време и им се оказва натиск. Е, как да очакваме тези хора да правят иновации? Те се колебаят дали въобще да започнат да правят нещо в България. Тоест бюрокрацията, бюрократичните административни процедури, бюрократичният натиск в момента е Основният проблем в България. Защото намалихме доста данъците, лично аз и други хора много се борихме за това - това е правилният път. Лично аз смятам, че осигуровките трябва да бъдат намалени още и ще направя всичко възможно това да се случи. Мисля, че имам и добри съюзници в тази насока. Но бюрократичната тежест в момента е може би един от най-големите много сериозни проблеми в България.

Давам ви друг пример. Лично подкрепих и работих за това търговската регистрация да се извади от съда и да стане административна процедура. Така е в целия цивилизован свят. Обаче тази реформа беше направена от миналия кабинет по един изключително грешен начин и предизвика километрични опашки. И аз си мислих много време след това и установих, че тези хора от бизнеса не биха приели всяка следваща реформа - ще кажат: „Не, не, видяхме го това, благодаря, ако може, повече да не реформирате нищо!“ Това показва, че дори една реформа да е правилна, ако не се направи както трябва, тя създава недоволство сред народа.

Това отново касае лесното влизане, лесното създаване на фирма и сега отивам към другия въпрос – лесното излизане, лесните процедури по банкрут, които в България са голям проблем. Тук трябва също да се вземат много сериозни мерки, за да може наистина повече хора да създават фирми. И мога да ви дам първите статистически данни. Улеснената процедура за създаване на ООД вече дава резултати, нарасна броят, въпреки че има криза, въпреки стагнацията, повече хора създадоха предприятия. Сега трябва да направим така: ако желаят да фалират, тази процедура да не бъде сложна, като, разбира се внимаваме това да не се окаже начин за някакви злоупотреби със закона. Това е риск, който винаги го има, каквото и да правиш. Но този риск не може да бъде оправдание да не правиш нищо.

Другото, важно нещо, което исках да ви кажа е да запазим стабилността в България. Знам, че този въпрос малко се подценява. От рода: стабилност, стабилност, ама какво ни дава! Защото преди да се занимавам активно с политика аз бях в позицията на Осман Стефанов, дълго време правих анализи. И има един простицък въпрос: защо в България при толкова ниски данъци, все пак по-добра среда, макар и всички корупционни и бюрократични проблеми, обаче инвеститорите предпочитат да ходят да инвестират на високите данъци примерно в Скандинавските страни? Защо отиват там и си стоят там с години, там си правят иновациите? Защото има стабилност, има гаранция за стабилност, гаранция, че няма да се случи изведнъж такава събитие, каквото стана в 1996 г. в България. Ето това трябва да дадем на българския бизнес и то е много важно – гаранция, че няма изведнъж да се случи някакво грандиозно събитие, на някого да му дойдат някакви страхотни идеи и да се окажем в ситуацията на 1996-а. Това е важно за всеки български бизнесмен, но е важно и за привличането на инвестиции в България. Трябва да докажем, че тази стабилност, която създадохме, ще я поддържаме, ще отидем към възприемане на еврото – това е много важно, няма да имаме колебание тук – ще отидем към възприемане на еврото, това е нещо друго, по което примерно съм чувал министър Дянков да е категорично „за“ и така и трябва да бъде.

Отиваме към възприемане на еврото и поддържаме стабилността в България и не допускаме никакви компромиси. Каквото и да става, поддържа стабилността в България. Защото си представяте човек, който е дошъл в нашата страна, започнал е да прави бизнес, започнал е да прави иновации, или български гражданин, който е започнал да прави бизнес, измислил е нещо, и изведнъж една сутрин се събужда и гледа „Канал 1“ в 8 ч. сутринта и се появява един политик, който му казва: курса на еврото ще го сменяме вече, за да насърчаваме износа, няма да е 1:2, грубо казано, ще бъде 1:4. На този човек ти си му разбил цялата стратегия и цялата предвидимост. Той наистина не знае какво му се случва.

Така че не само трябва да запазим стабилността и борда, трябва да дадем и нещо друго на българския бизнес, който той не е имал в последните 20 години – някаква предвидимост, какво ще се прави оттук нататък? Това, което каза министър Трайков, е важно – важно е да се даде ясно поне в перспектива две-три години какво ще му се случи – основно като регулаторна база, като достъп до фондове и как. да има поне някаква предвидимост, да знае в каква страна живее, какво се случва, какви промени ще настъпят за неговия бизнес. Затова всеки път, когато се променят акцизите извън договорения план с Европейския съюз, аз си казвам : „Добре де, приемаме една десетгодишна рамка, даваме я на хората и казваме как ще се променят акцизите в България. Обаче някой казва: сега променихме политиката в последния момент Това, което искаме от хората – иновации, в крайна сметка означава инвестиции, означава мислене, означава малко по-дългосрочна стратегия. Ако една фирма е започнала да прави иновации, тя планира нещо малко по-дългосрочно или поне средносрочно. За да могат тези хора да вярват в това, което правят и да не се оглеждат, какво се случва, кой къде готви да им забие нож в гърба, трябва да имат поне малко предвидимост, поне три-четири, две-три години напред да е ясно какво се случва, да могат да си планират разходите, да си планират стратегията, да знаят какво ще им се случи утре, за да могат да продължат напред.

Благодаря още веднъж за поканата.

Искам да завърша със следното: Винаги, всеки е добре дошъл в Икономическата комисия с добра идея, която не е лобистка и касае цялата българска икономика. Ще я изслушаме и ще работим за нея. Или когато искате да се чуе вашето мнение по даден въпрос, който може да бъде решен по-добре, винаги вратата е широко отворена за всеки човек с добри идеи. Благодаря за вниманието.